

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1204
Toplantı Tarihi/Sayısı : 9.2.2022/7
Karar Numarası : 2022/101
Başvuran : A. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : İzmir 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I.BAŞVURUNUN KONUSU

1. İzmir 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan başvuranın, denetimli serbestlikten yararlanma şartlarını sağlamasına rağmen Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından talebinin reddedildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Kurumumuzca 13.12.2021 tarih ve ... sayı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde başvuran tarafından özetle;

a. 30.06.2017'den beri tutuklu olduğu, 08.02.2018'den beri İzmir 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kaldığı, 21.03.2019'da sağ terör örgütüne üye olmaktan 7 yıl 6 ay hapis cezası aldığı ve koşullu salıverilme tarihinin 11.09.2023 olduğu,

b. Herhangi bir disiplin cezası olmamasına ve eğitsel, sportif faaliyetlerden, psiko-sosyal servisten yararlanma gibi kendini geliştirecek eylemlerde bulunmasına rağmen İdare ve Gözlem Kurulunun somut bir gerekçe olmaksızın iki kez kendisinin iyi halli olmadığına dair karar verdiği,

c. Bulduğu cezaevinde, sağ terör örgütüne üye olmaktan dolayı hükümlü olanlara yönelik ayrımcılık yapılarak iyi hal değerlendirmelerinde olumsuz karar verildiği, aynı suç grubuna mensup ve diğer cezaevlerine naklolun hükümlülerin denetimli serbestlik ve açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilmesi için mensup oldukları başvuranın denetimli serbestlikten yararlandırılarak ya da başka bir cezaevine nakli sağlanarak mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

3. İzmir 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 29.12.2021 tarih ve 2021/... sayılı yazılı görüşte özetle;

a. Denetimli serbestlikten yararlanmanın açık cezaevine geçme hakkı elde etme ve iyi halli olma koşullarına bağlı tutulduğu; gerek Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesi gerekse Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 29.04.2019 tarihli, 2018/... esas ve 2019/... sayılı kararında etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanmayan terör suçu hükümlüsünün açık cezaevine ayrılabilmesi için mensup oldukları örgütten ayrıldığına İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla tespit edilmiş olması gerektiği,

b. Hükümlünün 08.02.2018'den bu yana taraflı koşu altında kaldığı ve uzun süren infaz sürecinin sonuna doğru, 16.08.2021'de, gerçek niyetini gizlemek için tarafsız koşu altına ayrılmak istediği, beyanında samimi olmadığını anlaşıldığı, örgütten ayrıldığı yönünde icrai bir harekette bulunmadığı ve herhangi bir çaba içerisine girmediği,

c. İdare ve Gözlem Kurulu kararına karşı hükümlünün yapmış olduğu itirazın Karşıyaka 1. İnfaz Hakimliğinin 15.09.2021 tarihli, 2021/... esas, 2021/... sayılı kararı ile reddedildiği, Hakimliğin kararına karşı yapılan itirazın ise Karşıyaka 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 01.10.2021 tarihli, 2021/... değişik iş sayılı karar ile reddedildiği

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ifade edilmektedir.

4. Başvuranın muhatap Kurumun cevabi yazısına ilişkin 18.01.2022 tarih ve ... sayı ile kayda alınan yazılı görüşünde ise özetle;

a. Cezaevine geldiğinde tarafsız koğuşa geçmek isteyip istemediğinin kendisine sorulmadığı, sonraki zamanlarda da dilekçe ile tarafsız koğuşa geçmeyi talep etmesine rağmen sağ terör grubunda tarafsız koğuşa geçme uygulamasının olmadığına şifahi kendisine söylendiği, tarafsız koğuş uygulamasının 2021 yılının Mart ayında uygulanmaya başlandığı, aynı yılın Ekim ayında ise bulunduğu koğuşun tarafsız koğuşa birleştirildiği,

b. Kendisinin tarafsız koğuşa geçme talebi olduğunu, suçtan dolayı pişmanlığını, örgüte olan nefretini ve örgütle bir irtibatı kalmadığını sürekli dile getirdiği, bu hususla alakalı dilekçe ve görüşmelerinin hiçe sayıldığı, Cezaevine geldiği günden bu yana herhangi bir disiplin cezası almadığı, eğitim- öğretim faaliyetlerine ve sportif faaliyetlere katıldığı, kitap okuma alışkanlığı edindiği, görevliler ve diğer mahpuslarla uyumlu olduğu, 4 yıllık fakülteye başladığı ve bahar döneminde mezun olacağı, İdare ve Gözlem Kurulunun ortada hiçbir somut emare yokken terör örgütüyle bağının devam ettiğini söylemesinin çabalarının yok sayılması olduğu iddia edilmiş olup mağduriyetinin giderilmesi talep edilmektedir.

5. Başvuranın nakil talebi, tarafımızca 19.01.2021 tarih ve ... sayılı yazımız ile Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü'ne iletilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*", dördüncü fıkrasında; "*Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvurunun konusu olamayacağı*" düzenlenmiştir.

8. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılması" başlıklı 37'nci maddesi birinci fıkrası uyarınca; "*Başvurular, kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabilir. Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması zorunludur.*"

9. Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, "*Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı*" yönünden incelenir.

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma şartlarını sağlamasına rağmen ceza infaz kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun aldığı olumsuz kararlarla denetimli serbestlikten yararlanamadığı iddiası, ceza infaz kurumu idaresinin yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

12. 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi halin belirlenmesi" başlıklı 89'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı,*

yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur. ” Aynı maddenin yedinci fıkrasına göre; "İdare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmelere esas olacak ilkeler ve kurulun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları ile tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir."

13. Aynı Kanun'un "Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı" başlıklı 105/A sayılı maddesinin birinci fıkrasına göre; "Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir."

14. 02.09.12 tarihli ve 28399 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre; "Hükümlülerden cezaları yüksek güvenlikli kapalı kurumlar veya diğer kapalı kurumların yüksek güvenlikli bölümlerinde infaz edilenlerden toplam cezalarının üçte birini bu kurumlarda iyi hâlli olarak geçiren ve koşullu salıverilme tarihine üç yıl veya daha az süre kalanlar açık kurumlara ayrılabilir." Aynı maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendine göre; "Açık kurumlara ayrılabilmek için, ayrıca; Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilenlerin koşullu salıverilme tarihine bir yıldan az süre kalması, şartı aranır." Denetimli serbestlik uygulamasından yararlanabilmek için açık ceza infaz kurumuna geçme hakkı elde edilmesi ve söz konusu hüküm şartlarının sağlanmış olması gerekir.

15. 29.03.2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 109'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; "Hükümlüler, ceza infaz kuyumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur." Aynı maddenin altıncı fıkrasına göre; "Açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri bir yılı geçemez."

16. 29.12.2020 tarihli ve 31349 sayılı Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "Kurulun inceleme ve değerlendirme esasları" başlıklı 16'ncı maddesinin ilk fıkrasına göre; "Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur."

17. Aynı Yönetmelik'in "Kurul kararları" başlıklı 17'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; "Açık ceza infaz kuruma ayrılmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilmeye dair değerlendirmede hükümlünün iyi hâlli olmadığına karar verilmesi durumunda, hükümlü hakkında yapılacak bir sonraki değerlendirme tarihi kararda açıkça belirtilir. Yeniden değerlendirme süresi üç aydan az, bir yıldan fazla olamaz."

18. Aynı Yönetmelik'in "Kararlara karşı başvuru" başlıklı 39'uncu maddesine göre; "İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6 ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar

çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir.”

19. 16.05.2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun “İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar” adlı 6'ncı maddesinin altıncı fıkrasına göre; “İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır.”

20. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde; başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma talebi sonrası İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirilmeye tabi tutulduğu, "terör örgütünden ayrıldığı konusunda talebinin samimi görülmediğinden halen aktif örgüt üyesi olduğu kanaatine varıldığı ve 6 aylık süre ile denemeye tabi tutulacağı" yönünde kurul değerlendirmesinin yapıldığı, kurulun hükümlüyü açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak iyi halin belirlenmesine esas olarak yapılacak değerlendirmede yetkili olduğu, bu hususta hangi kriterlerin kullanılacağına kanun ve yönetmelikler ile belirlendiği ve ayrıca alınacak tüm kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu görülmüştür.

21. Sonuç olarak, başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma talebi neticesinde, mensup olduğu örgütten ayrıldığına ilişkin kesin bir kanaatin oluşmadığı, dolayısıyla "Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetinin Tasdiki"ne dair İdare ve Gözlem Kurulunun olumsuz karar almasının mevzuat kapsamında kaldığı, alınan karara karşı başvuran tarafından İnfaz Hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde itiraz hakkının kullanıldığı, mahkemeler tarafından yapılan inceleme sonucu söz konusu kararın kesinleştiği, başvuranın ceza infaz kurumu idaresinin hukuka aykırı işlemleri nedeniyle mağduriyet yaşadığı yönündeki iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılmıştır.

22. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; "Ön inceleme aşamasında, **başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı**, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle "**kabul edilemez**" olduğuna karar verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 09.02.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aліşan TIRYAKI

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZ

Üye

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye